

Počátky galerijní pedagogiky

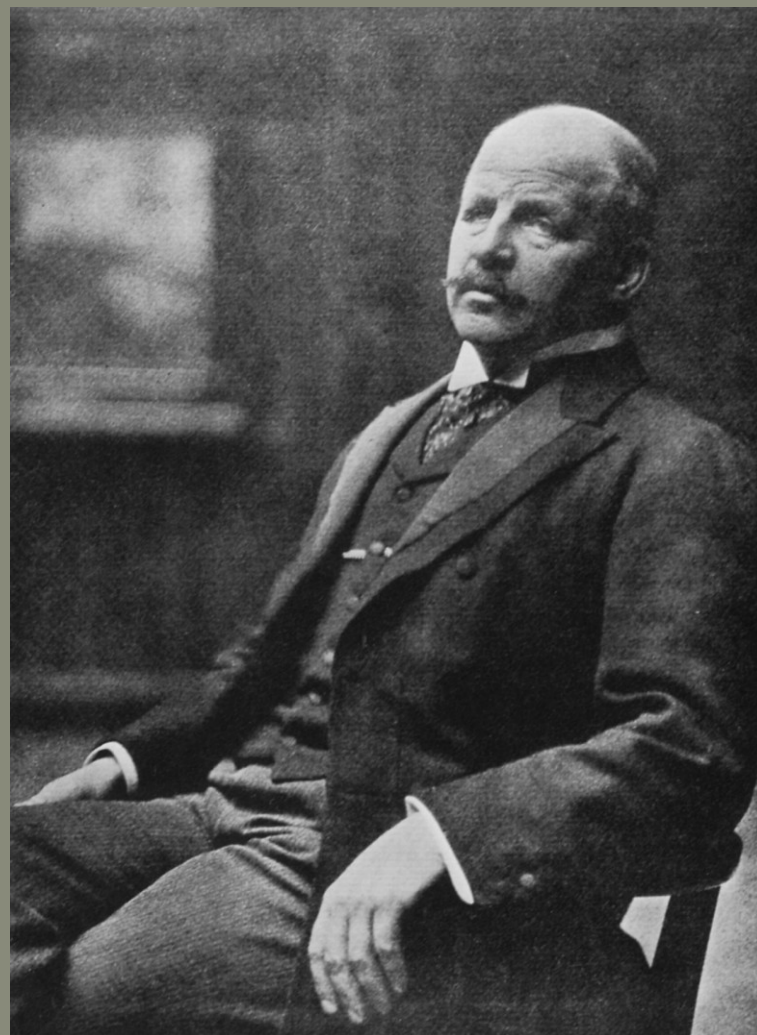
Kateřina Strnadová

Masarykova univerzita
Pedagogická fakulta

Metodika galerijní pedagogiky (GP3MP_MGP), JS 2013
Mgr. Bc. Alice Stüchlíková, Ph.D.

Alfréd Lichtwark (1852 - 1914)

- teoretik umění, historik, spisovatel
- ředitel hamburské obrazárny (Kunsthalle)
- počátek aktivit zprostředkovávajících umění přímo v galeriích

- od roku 1888 programy pro mládež v hamburské Kunsthalle - besedy před obrazy
- 1897: „Výcvik v nazírání na umělecká díla“ - přepis rozhovorů s mládeží před obrazy
- rozhovor vedl od jednoduchého popisu k obecnějším souvislostem, děti vybízel k vyprávění asociativním příběhů inspirovaných pozorováním obrazů
- věří, že podrobný výklad zjevných i skrytých významů díla může vést k porozumění i citovému prožitku
- odděluje racionální objevování věcného obsahu díla od prožívání jeho citového sdělení

- jeho metoda je kritizována pro přílišnou racionalitu a nedostatek citového prožívání díla
- jeho metoda dobře funguje na pozdní historismus, ale na moderní umění už nestačí
- průkopník i ve spolupráci galerií a škol
- prosazoval odborné vzdělávání učitelstva
- po Lichtwarkovi se po dlouhou dobu výtvarné besedy pro mládež již nekonaly, až opět od 60. let

- „ *Lichtwarkova historická zásluha spočívá v didaktickém pojetí výkladu uměleckých děl. Lichtwark odmítá povrchní, povšechné výklady z dějin umění a svou metodu zakládá na osobním vztahu diváka k jednotlivému uměleckému dílu a na živém osvojování jeho věcného obsahu na základě pozorování*“ (Jiří David)

Otakar Hostinský (1847 - 1910)

- vědec, muzikolog a estetik, umělecký kritik a esejista
- systém estetiky: konkrétní formalismus
- otázka umělecké výchovy na školách

- herbartovské pojetí estetického soudu
- systematizuje Herbartovi poznámky o estetice
- rozbor uměleckého díla na jednotlivé prvky a určení jejich vzájemných vztahů, vytvářejících estetický prožitek
- výchova k samostatnému, na individuálním zážitku založenému vkusovému soudu, na samostatné budoucí orientaci ve věcech uměleckých
- výcvik oka, smysl pro tvar a barvy je základem všeho nazírání

-
- „*čím je dospělému vzdělanci umění, tím je dítěti hra: vytvořením si nového, samostatného, na skutečnosti nikterak nezávislého ideálního světa, jemuž tvůrce sám dává zákony podle svého vkusu a podle své povahy.*“ (O. Hostinský: O socializaci umění)

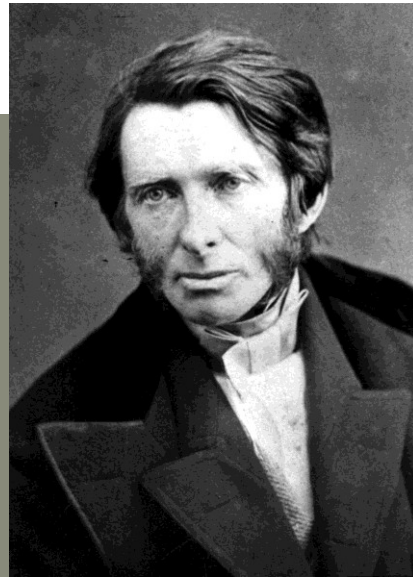
Josef Patočka (1869 - 1941)

- 1902: „Ideály umělecké výchovy a půda české skutečnosti“
- kritika poměrů v českém školství, požadavek školské reformy z hlediska estetické výchovy, reforma učitelského vzdělání
- 1902: první česká výstava o umělecké výchově
- místo učebnic návštěva umělcova ateliéru, výklad přímo před díly
- Hostinského nazývá českých Lichtwarkem
- redaktor první české revue o umělecké výchově
- prosazoval odborné vzdělávání učitelstva

Estetika na přelomu století ovlivňující názory na výtvarnou výchovu

John

- návrat k rukodělné práci a řemeslné výrobě, která spojuje krásu, účelnost a mravní ideál

Johann Friedrich Herbart

- chápe krásno objektivně, ve vztahu ke konkrétnímu vnímání subjektu a jeho smyslově konkrétní činnosti

Významné české osobnosti ovlivňující názory na výtvarnou výchovu

- Otakar Chlup
- František Čáda
- Gustav Britsch
- František Kupka
- Ladislav Švarc
- Franc Cizek
- Bohumil Markalous
- Emil Edgar
- Jiří V. Klíma
- S. Matějček
- Josef Vydra
- Václav Příhoda

Jaroslav Brožek

* 1923

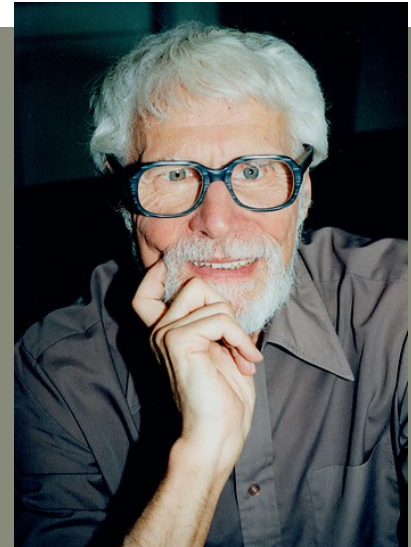
- teoretik v oboru barev, výtvarný pedagog, metodik a malíř
- publikace pojednávajících o barvě, teorie barev
- středoškolský i později vysokoškolský učitel
- učebnice výtvarné výchovy pro základní školy
- v roce 1959 připravil výuku výtvarné výchovy na tehdeším Pedagogickém institutu v Ústí nad Labem, který se později přeměnil na pedagogickou fakultu
- 1968: Besedy o umění
- 1974 mu byla zakázána jakákoliv pedagogická činnost
- “Dobrodružství barvy”, “Barva a obraz”, “Jak namalovat krajinu” vydal pod jinými jmény
- v roce 1990 rehabilitován a přijat zpět na Pedagogickou fakultu v Ústí nad Labem

Igor Zhoř

1925 - 1997

- výtvarný teoretik, kritik, pedagog
- zakladatel skupiny Profil 58
- 1973: „Návštěva mezi obrazy“
- Pedagogická fakulta Univerzity J. E. Purkyně v Brně, PdF MU, Fakulta výtvarných umění VUT v Brně, v roce 1997 její děkan
- Člověk a výtvarné umění (1963), výtvarné umění ve výchově mládeže (1964), Klíč k obrazu (1983), Škola výtvarného myšlení (1987, 1989), Klíč k sochám (1989), Akční tvorba (1991).
- INSEA a AICA ho za kreativní způsob pedagogické práce přijaly za svého člena

Jaromír Uždil

1915 - 2006

- pedagog, historik umění, básník, malíř
- „Vnímání a výtvarný projev“, „Výtvarný projev a výchova“, „Výtvarné umění ve výchově mládeže“, „Estetická výchova“
- 1988 „Mezi uměním a výchovou,,

Použitá literatura

- DAVID, Jiří. *Století dítěte a výzva obrazů: (eseje)*. 2., rozš. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008, 351 s., [4] s. obr. příl.:. ISBN 9788021045934.
- HORÁČEK, Radek. *Galerijní animace a zprostředkování umění: poslání, možnosti a podoby seznamování veřejnosti se soudobým výtvarným uměním prostřednictvím aktivizujících programů na výstavách*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 1998, 142 s., [12] s. obr. příloh. ISBN 8072040847.
- [http://meccaaudio.blogspot.cz/2011/12/mezi-umenim-
vychovou-jaromir-uzdil-1988.html](http://meccaaudio.blogspot.cz/2011/12/mezi-umenim-vychovou-jaromir-uzdil-1988.html)
- [http://m.denik.cz/ustecky_denik/c/panu-profesorovi-s-laskou-
ujep-20130225.html](http://m.denik.cz/ustecky_denik/c/panu-profesorovi-s-laskou-ujep-20130225.html)
- www.wikipedie.cz